

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

15. De vitiis virtuti Religionis oppositis ac primum de Superstitione.

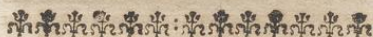
[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

153
Iure natura
Sacrificium
Deo debetur.

Ex his infero, Sacrificium iure naturæ debitum esse Deo. Quia ei est debitum, ut creatura rationales, corporalis, visibilis testetur dependentiam, quam à suo Creatore habet: & consequenter eius supremam maiestatem, ac dominium. Quo autem Sacrificio hoc fieri debeat, non est à natura inditum, sed Deus suo speciali instinctu, vel mandato designat. In lege naturæ Sacrificia instituit speciali impulsu, & instinctu: in lege veteri, & noua speciali mandato. D. Tho. communiter receptus 22. q. 86. a. 4.

154
In lege natura
et veteri
multiplex
Sacrificium:
in lege noua
vniuersum est,
Eucharistia.

Sacrificium tam in lege naturæ quam veteri multiplex erat. Gen. 4. & 14. leuit. 1. & c. At aduentante lege Gratiæ, & instituto diuinitus, mo Eucharistiæ Sacrificio, omnia illa antiqua cessarunt. Quia illius umbra erant, & figura. Hebr. 7. Trident. sess. 12. c. 2. & docent omnes Catholici. Præter hoc ineffabile Sacrificium nullum aliud in lege noua inuenitur. Continet enim virtutem infinitam ad placandum Deum pro peccatis, ad impetrandum beneficia, ad gratias pro beneficiis acceptis gerendas, ad Deum summè laudandum: ergo superuacaneum erat, alia Sacrificia instituire. Neque obstat, thus offerri, & adoleri in altari in significationem supremi dominij, & excellentiæ, nostræque ad Deum feruitutis, ut affirmemus, veram habere Sacrificij rationem. Non enim illam habere potest, dum à Deo pro re Sacrificanda non instituitur, & à Sacerdote electo & designato ad id munus, non offertur. Certe thuris oblatio in altari non pro Sacrificio, sed pro Sacrificij ornato, & ad excitandam fidelium deuotionem, est ab Ecclesia instituta: neque Sacerdotes Evangelici sunt constituti Sacerdotes per ordinem ad thuris oblationem, sed solum per respectum ad Missæ Sacrificium. Doctores communiter.

CAPVT XV.

De vitis virtuti Religionis oppositis,
ac primum de Superstitione.

155
Superstitionis
nomen &
quid sit.

NOMEN superstitionis ductum est vel à vitio illorū, qui olim apud Ethnicos nimij erant in precādis diis ut sui filij sibi essent superstites: vel quod abiectis diis antiquioribus, suorum maiorum memoriam colerent: vel quod homines nimis timerent Deos supernè impendentes, & quasi superstantes. Generatim autē hic sumpta, est falsa religio, seu vitiosus cultus veri, vel falsi Numinis: & iuxta D. Thomam 2. 2. q. 9. 2. est vitium Religionis oppositum secundum excessum, non quia plus exhibeat in cultum diuinum, quam vera Religio: sed quia exhibet cultum diuinum cuius debet, vel eo modo quo nō debet. Lessi. l. 2. c. 43. n. 1. Syluest. v. superstitiū. Bonac. 10. 2. d. 3. p. 5. p. m. 1.

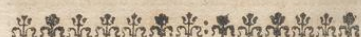
156
Dua superstitionis
species.

Diuiditur superstitiū in duas species, quæ sunt, superstitiū cultus indebiti seu incongrui & superstitiū ratione rei cultæ: illa est cultus peruersus veri Numinis, hæc est cultus falsi. Tam superstitiū ex parte cultus indebiti, quam ex parte rei cultæ subdiuiditur in aliquas species. Superstitiū cultus indebiti diuiditur in superstitionem cultus falsi vel perniciosi, & in su-

perditionem cultus superflui. Cultus falsus est, & dicitur ratione falsæ significationis, ut si quis Deum colere vellet ceremoniis Iudaicis. Cultus superfluous est, cum præter Ecclesiæ morem ponitur religio in aliquibus circumstantiis, aut rebus, in quibus non est ponenda, ut in numero, colore, situ & c. Idem dicendum est, quando ceremoniæ ab Ecclesia præscriptæ variantur. Tolet. l. 4. c. 14. Suar. 10. 2. de Relig. l. 2. c. 2. Sym. l. 4. tr. 10. c. 1. Sanch. l. 1. sum. c. 37. Nauar. sum. c. 11. n. 24. Lessi. l. 2. c. 43. n. 5.

Superstitiū ratione rei cultæ diuiditur in tres alias species, Idololatriam, Diuinationem, & Vanam Observantiam. Vel enim colitur Diabolus ita ut honoretur tanquam Numen, & hæc tres diuinitas est Idololatriæ species: vel ut occultum aliquid quod reuelat, & sic est Diuinatio: vel ut dirigat in operando, & sic est vana Observantia, & superstitiōsa. His verò speciebus possunt adijci alie duæ: vna Magiæ, quæ licet referri possit ad vanam obseruantiam, tamen tanquam aliquid deterius potens quartam speciem constituere. Altera Maleficii, quod est vis ac potestas nocendi alijs, idēque est etiam species quædam Magiæ deterior. Tolet. l. 4. c. 14. n. 5. Lessi. l. 2. c. 43. n. 6. Filliuc. tr. 8. 4. c. 1. n. 4.

Superstitiū illa, quæ dicitur cultus falsus, quando quis diuino officio admiscet turpia, tanquā diuini officij partē, aut quando Fidē falsis miraculis confirmare cōtendunt: quādo falsis miracula prædicantur formam aut materiam Sacramentorum mutat sic est mortale peccatum ex suo genere. Quia grauem infert in Deum irreuerentiam. Illa vero superstitiū, quæ dicitur cultus superfluous, non est mortale, sed veniale piaculum, nisi ex contemptu fiat. Valent. 2. 1. d. 6. q. 9. & 10. Lessi. l. 2. c. 43. n. 4. Nauar. c. 11. n. 4. Tolet. l. 4. c. 14. n. 5. Suar. de Relig. l. 2. c. 2. n. 3.

CAPVT XVI.

De Idololatria.

IDOLOLATRIÆ nomine significatur omnis falsorum deorum cultus, ut Idololatria, demonum, solis, lunæ, siderum, hominum, & similibus. Vnde omnis cultus quo creatura instar Dei colitur, idololatria dicitur, & quædam ab idolo nuncupatur, quod est aliquid falsi numinis effigies ad differentiam imaginis Dei, Angelorum, & Sanctorum, quæ nunquam idolum appellatur. Idololatria dupliciter accipitur. Primo speciatim & propriè pro cultu, quo creatura colitur loco Dei hoc autē fit nō solum Sacrificio, quod per se soli Deo debetur: sed etiam quouis alio signo honoris, quo alij excellentiam aliquam Deo propriam tribuimus. Secundo generatim & metaphoricè pro omni peccato, quo quis mortiferè creaturæ inhaeret. Quia id propter quod homo à Deo recedit ut ei adhæreat, censetur plius quam Deum facere, ac subinde illud Dei loco habere, & ita est illi instar idoli. D. Tho. 2. 2. q. 94. a. 1. Azor. 10. 1. l. 9. c. 11. Lessi. l. 2. c. 43. d. b. 2. Bonac. 10. 2. d. d. 3. q. 5. p. m. 2. Laym. l. 4. tr. 10. c. 2.

Ad Idololatriæ actum tres actus debent concurrere.